

MORALES, Francesc. *Josep Pujol, àlies Boquica. Les tropes auxiliars catalanes al servei de Napoleó*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2016. Textos i Estudis de Cultura Catalana, 207. 110 pàgs. [16 x 22].

Aquest llibre, a mig camí entre la història militar i local i la biografia històrica, ens permet apropar-nos a la realitat de l'ocupació militar napoleònica de Catalunya en el context de la Guerra del Francès (1808-1814), i més concretament al dia a dia dels catalans que van combatre al costat de l'exèrcit francès. Catalunya havia quedat annexionada a l'Imperi Francès el 1812 en un clima de rebuig a l'ocupació, amb el record de la guerra de 1793-1795 encara molt present, però on també trobem casos de col·laboracionistes, per convicció o per adaptació a les noves circumstàncies. Paral·lelament a l'enfrontament militar, el bandolerisme s'estengué pel territori, dins d'una dinàmica de violència, robatoris i saquejos on bandolers i unitats militars es confonen amb facilitat. En aquest escenari trobem al protagonista del llibre, Josep Pujol i Barraca (1778-1815), de Besalú, àlies Boquica, un dels membres més destacats a Catalunya de les tropes auxiliars de l'exèrcit francès. La seva missió era lluitar contra les partides guerrilleres de patriotes, però la seva imatge va quedar associada a la d'un bandoler col·laboracionista amb els ocupants.

Els cinc apartats del llibre ens expliquen la història de Boquica i les circumstàncies que el van envoltar, un traginer i contrabandista de la comarca de la Garrotxa que en començar la guerra es dedica a assaltar combois francesos però que acaba empresonat, per raons desconegudes, a Tarragona pels patriotes. No trigarà en fugir de la presó i es posarà al servei dels francesos, al capdavant de la partida Caçadors Distingits de Catalunya, amb la qual desenvoluparà activitats de banditatge i saqueig a l'Empordà, Gironès i Pla de l'Estany, fins que la finalització del conflicte bèl·lic el portarà a abandonar Catalunya amb la seva família l'abril de 1814 seguint la retirada de les tropes napoleòniques. El llibre no acaba amb l'extradició del protagonista i la seva execució el 23 d'agost de 1815 al castell de Figueres, sinó que dedica un últim apartat a la creació del mite d'en Boquica a la cultura popular a través de cançons i escrits diversos.

Traducción de la reseña anterior:

Este libro, a medio camino entre la historia militar y local y la biografía histórica, nos permite acercarnos a la realidad de la ocupación militar napoleónica de Cataluña en el contexto de la Guerra del Francés (1808-1814), y más concretamente al día a día de los catalanes que combatieron junto al ejército francés. Cataluña había quedado anexionada al Imperio Francés en 1812 en un clima de rechazo a la ocupación, con el recuerdo de la guerra de 1793-1795 todavía muy presente, pero dónde también encontramos casos de colaboracionistas, por convicción o por adaptación a las nuevas circunstancias. Paralelamente al enfrentamiento militar, el bandolerismo se extendió por el territorio, dentro de una dinámica de violencia, robos y saqueos donde bandoleros y unidades militares se confunden con facilidad. En este escenario encontramos al protagonista del libro, Josep Pujol i Barraca (1778-1815), de Besalú, alias Boquica, uno de los miembros más destacados en Cataluña de las tropas auxiliares del ejército francés. Su misión era luchar contra las partidas guerrilleras de patriotas, pero su imagen quedó asociada a la de un bandolero colaboracionista con los ocupantes.

Los cinco apartados del libro nos explican la historia de Boquica y las circunstancias que lo rodearon, un porteador y contrabandista de la comarca de la Garrotxa que al empezar la guerra se dedica a asaltar convoyes franceses pero que acaba encarcelado, por razones desconocidas, en Tarragona por los patriotas. No tardará en huir de la prisión y se pondrá al servicio de los franceses, al frente de la partida *Caçadors Distingits de Catalunya*, con la cual desarrollará actividades de bandidaje y saqueo en el Empordà, Gironès y Pla de l'Estany, hasta que la finalización del conflicto bélico lo llevará a abandonar Cataluña con su familia en abril de 1814, siguiendo la retirada de las tropas napoleónicas. El libro no acaba con la extradición del protagonista y su ejecución el 23 de agosto de 1815 en el castillo de Figueres, sino que dedica un último apartado a la creación del mito de Boquica en la cultura popular a través de canciones y escritos diversos.

IHE
(Secretaría de la Revista)